

Nr 203.

Av herr **Fröderberg m. fl.**, *angående vissa folkskoleundervisningen berörande frågor angående centralisering av undervisningen under det sjunde skolåret.*

När respittiden för det sjunde skolårets införande nu närmar sig sitt slut, har genomförandet av detsamma börjat ske i ökad takt. Men med någon större entusiasm sker det inte, därom vittna både skolstrejker och protestmöten. Detta är också förklarligt, i vad det gäller de sämre skolformerna på landsbygden.

När sjunde skolåret på sin tid annonserades och beslutades, trodde man allmänt, att undervisningen skulle komma att ske i särskilda avdelningar såsom vid fortsättningsskolan och att de ämnen, som nu höra fortsättningskolan till, skulle bilda stommen i sjunde skolårets undervisningsplan. Ävenså tänkte man, att vissa ämnen helt skulle försvinna efter sjätte skolårets avslutning för att lämna så mycket större plats åt andra.

Men hur har det blivit i praktiken? I de flesta B-skolor få barnen gå kvar i samma undervisningsavdelningar som förut tillsammans med två, fyra eller t. o. m. sex klasser, och den för de sex åren avsedda kursplanen uttänjes att räcka de sju åren. Alltså ingenting nytt tillkommer, och de ämnen, som ansågos värdefullast i fortsättningsskolan, försvinna alldeles. Vi tänka närmast då på sådana ämnen som bokföring, linearritning, utökad undervisning i stats- och kommunalkunskap, samhällslära i allmänhet o. s. v. Samtidigt ha de högsta undervisningsavdelningarna i folkskolan svällt till sådan storlek, att resultatet av undervisningen i desamma avsevärt försämrats.

Nu frågar man sig: Försöka inte skoldistriktet att avhjälpa dessa missförhållanden, och huru lyckas de? Förvisso. Många av landsbygdens B-skolor ligga så nära varandra, att det mycket väl låter sig göra, att sjundeklassisterna från två eller flera B-skolor kunna sammanföras till en A-klass, och skoldistriktet ha i många fall gjort stora ansträngningar för att få sådana till stånd. Men allt strandar på de i många fall missriktade besparingssträvanden, som nu på folkskolans område överskugga alla pedagogiska och ideella synpunkter.

De barn, det här gäller, ha alla nått den ålder, då de på cykel eller på annat fortskaffningsmedel kunna tåla dubbelt så långa skolvägar som barn i de lägre klasserna, och varför skall man nu inte kunna utnyttja dessa

möjligheter för en centralisering av undervisningen under det sjunde skolåret och därmed nå det resultat, som alla vid det sjunde skolårets införande hoppades och trodde på? Därmed tar man ju också udden av den kritik, som nu med fog riktas mot detsamma, samt skapar större arbetsglädje i folkskolan.

Som känt är förekommer sedan flera år en sådan centralisering av undervisningen vid fortsättningsskolan, och för att underlätta deltagandet för dem, som därigenom fått längre skolvägar, har staten lämnat s. k. kilometerpengar till dem, som använt »eget fordon» och haft längre skolvägar än 4 km.

Kungl. kung. den 28 juni 1941, sv. författningssaml. nr 574/1941, säger i § 3:

»Statsbidrag utgå med följande belopp för varje dag lärjunge besökt skolan och därvid använt av honom själv framfört fordon:

50 öre, om skolvägens längd överstiger 7 km och

40 öre, om skolvägens längd uppgår till högst 7 km och skolskjuts provas erforderlig.»

Men även andra misshälligheter finnas. När läraren skall till att uppgöra kursplanen för det sjunde skolåret, finner han, att han är bunden vid den kursplan, som tidigare var avsedd för de sex åren. Vill han eller skol-distriktet ha något nytt eller slopa något av de tidigare ämnena, måste distriktet gå till skolöverstyrelsen och begära dispens för att få något sådant till stånd. I 99 fall av 100 blir detta helt enkelt inte av, men då detta genom en kungl. prop. senare under året ändå kommer under riksdagens prövning, ha vi därom i dag intet yrkande.

Med stöd av ovanstående få vi alltså föreslå,

att riksdagen måtte besluta

dels att ingå till regeringen med anhållan, att sådana instruktioner på administrativ väg utfärdas, som uppmuntra i stället för att förhindra förläggandet av undervisningen under det sjunde skolåret till A-klasser, och

dels att elever i folkskolans sjunde årskurs, som ha längre skolvägar, erhålla samma ekonomiska bidrag — kilometerpengar — som redan stadgats för elever i fortsättningsskolan.

Stockholm den 19 januari 1945.

Gottfr. Fröderberg.

Edvin Jacobsson.

And. Stjärne.